nec huiusmodi in scholis sunt tractanda Sed esto q̃ sepedictꝰ autoꝛ in aliquibus forte nõ ita dixisset sicut aliqui vellent. vl̃ quoniã melius vl̃ veriꝰ dici quiuisset. que cura de hoc. In opusculis tractatoꝝ ml̃ta coꝛrigenda inueniunt. Si ad abiectionem alicuiꝰ tractatꝰ sufficeret aliqd̃ dictũ in eo coꝛrigendũ. pauci tractatus recipiẽdi essent Negare nõ possum nec debeo aut Aug̃. sicut in ipis moribꝫ meis. ita multa esse in tam multis opusculis meis q̃ possunt iusto iudicio ⁊ nulla temeritate culpari Itẽ idem. noli meis litteris quasi canonicis scripturis inseruire. sed in illis et qd̃ nõ credebas incunctanter tibi inuenendum crede. in istis autẽ qd̃ certũ habebas nisi certum vel certe intelleꝛeꝛis noli firmiter tenere. Nõ em̃ par autoꝛitas scripture canonice debet ⁊ eaꝝ expositõibus In omnibus bene agere ⁊ in nullo deuiare nõ est humanitatis sed deitatis. Estimo tamẽ q̃ doctrina eius quantũ ad intellectum suũ in paucis calumniã patiatur. licet forte quedã planiꝰ ⁊ irreꝑhensibilius potuisset dixisse. Hec dicta sufficiãt contra eos qui doctrinaꝝ predicti viri videnꝯ calumniari sub coꝛrectione tamẽ semper melius sentientiuꝝ ¶ Sed dicet aliquis quis est iste qui ausus est os suum ponere in celum ⁊ respõdere domino Cancellario parisiensi discretissimo ⁊ eruditissimo viro. Fateoꝛ charissime q̃ ego sum minimus clericoꝛum ⁊ religiosoꝛum qui nõ sũ dignus vt soluam coꝛrigiam calciamentoꝛum domini mei Cancellariꝫ qui incõparabiliter vita moribꝫ ⁊ scientꝫ me ꝑcellit. Protestoꝛ tamẽ q̃ non ostentationis gratia nec temeritatis motus audacia ꝑsumpsi respondere obiectionibꝫ tanti viri Sꝫ duo sunt que me mouerunt ⁊ incitauerunt ad scribẽdum ista. Primum est qꝛ emulatoꝛ existẽs paterne traditionis ⁊ zelum gerens pro doctrina patris nõ potui patienter sustinere vt ille liber quẽ ꝑ spiritum sanctũ spero fuisse compilatũ vilipẽderetur abꝫceretur ⁊ contemptui haberetur. Secundũ est qꝛ annuens pꝫs ꝓcibus ⁊ desiderꝫs fratris bartholomei qui instãter put quibusdã referentibꝫ intelleꝛi roganit sibi intellectũ verboꝝ illius tercie partis libꝛi d̃ ornatu spiritualium nuptiarum exponi ⁊ reseraꝛi institi ⁊ laboraui inquantũ potui dicta tercie partis prefati libꝛi explanare ⁊ ad quẽ intellectum essent capiẽda enodare. Si scripsi vt debui approba tu ⁊ tui. Si vero nõ vt debui ignosce xp̃e tu ⁊ tui. Amen.

¶ Finit libellus Johãnis de schoenhauia i quo defendit dicta fratris Johãnis Ruysbroech cõtra magistrum Johannẽ de Gerson Cancellariũ parisiensem.

Epistola magistri iohannis de Gersonno ad fratrem Bartholomeum Carthusiensem contra predictã defensionem.

Gratia tibi ⁊ pax vir exẽplo Job simplex ⁊ rectus ⁊ timẽs deum. Oblata est mihi nuper sicut nosti grandis epl̃a tendẽs saluare modos locutionũ positos in tercia parte tractatus cuiusdã intitulati de ornatu spiritualiũ nuptiarũ. Quos ego modos alias ꝑ catholice veritatis sinceritate seruanda aput animos minus instructoꝛũ ostẽdi ꝑ epistolã tibi directã nõ esse seruãdos. Hꝫ quid agimus. Quo nos inter tot occupationes vertimus. Itaq̃ faciendi plures libꝛos vel epl̃as. arguendo vl̃ replicando nullꝰ est finis. Hstemus igiꝯ infra limites epl̃e prime. ⁊ ꝑ ꝓsideratões aliquas. facili planoq̃ stilo sumptas ex eadem/iustificatio sua monstretur.

Nobis ad certã regulaꝝ loq̃ fas est/posita est illic sententiosissima hec. verissimaq̃ augustini sentẽtia/q̃ tollit barbarã ꝓfusionẽ linguaꝝ a sacra doctrina/nã qualis altera esset efficatioꝛ via ꝓhibendi edificationẽ turris dauitice in bonũ. q̃ꝫ si fieret nominũ vl̃ terminoꝝ ꝑ libito cuiuslibet variatio. Nõ em̃ tũc intelligeret vnꝰ alteruꝫ in quadã babilonis ꝓfusiõe laberemur Nõ ergo sufficiẽter excusat autoꝛ tractatus illiꝰ ꝑ suũ defensoꝛeꝫ q̃ sic ait. Et si sit aliq̃s eroꝛ in dictis suis ille solũ stat i q̃d nominis. nomina aũt sunt ad placitum. ⁊ ideo talis eroꝛ nõ est magni ponderꝫ. Si em̃ sancti doctoꝛes vt Augꝰ. ⁊ hieronimꝰ

admisissent modos loquēdi hereticorꝫ p/
tinus habuissent pacē cum eis/sed malaz
pacē. Notetur responsio magni basilij in
casu simili q̄ noluit nec in solo verbo qui/
dem deuiare pfitendo catholicā veritatez
Sic nec hieronim⁹ ō ꝓbo isto omousion
sic alij sine numero. Fuit quidā tempore
meo scot⁹ qui respōdendo dicebat patrez
esse causam filij. hoc dicebat id est pater p
ducit filiū. Coact⁹ est statim reuocare di/
ctum suū nec expositio sua quomodolibz
admissa est q̄ ꝗuis esset ad intellectū suū et
exp̄ssionem verissima.

Odus loquēdi doctorꝫ si repe/
riatur improprij⁹ ⁊ parabolic⁹
⁊ inusitat⁹ aut figuratiu⁹ extē/
di vel in vsum trahi non debet
sed ad sensū pprium ⁊ nō figuratiuū reue
renter exponi. Alioquin frustra essent do
ctores in theologia cōstituti principali/
ter ad hoc officiū elucidandi sacrā scriptu
ram quā magis atq̄ magis aliter agendo
ꝓfunderent/vnde si quis ad vim vocis su
stinere vellet q̄ de⁹ ad liberandū susceptu
rus hominē nō horruisti virginis vterū/
vtiq̄ erroris reus esset. Tolerent igit pa/
tienter homines inferioris grad⁹ ⁊ sciētie
si dicta eorꝫ querant ad propriū vsum co/
artari/nō ī pernicie doctrine catholice di
latari. Hac cōsideratione permotos exi/
stimo doctores nouissimos thomā bona
uenturā alexandrū de halis ⁊ similes duz
omisso omni verborꝫ ornatu tradiderunt
theologiam per q̄stiones vt sub certis re/
gulis ⁊ sub p̄scisa verborꝫ forma tutissimā
haberem⁹ theologiā tam pratica q̄ specu
latiuam/reducēdo doctores oēs ꝓrez ad
vnā securāq̄ locutionis pprietatē.

Licuiq̄ in sua arte perito cre/
denduz est/hec est ratio cur do
ctoribꝫ in sacra theologia exer
citatis dat autoritas interptā/
di doctrinaliter sacrā scripturā qd̄ ma rie
habet fieri ī scolis doctrinā imptiēdo his
qui tam ingenio q̄ exercitatione cōtinua
capaces sunt ad intelligendū. Cum igit q̄
ponit tercia pars tractat⁹ p̄nominati sūt
de punctis sacre scripture īmo de summa
theologia q̄ mistica nominat ⁊ quā scola/
stico more albert⁹ magn⁹ ⁊ quidā alij cla/
ro pprioq̄ sermone exposuerūt/quis nō
mirabitur audire ab hui⁹ autoris defen/
sore q̄ hec in scolis nō sunt tractanda Ita
videlicet publicabunt nunc sriptis nunc
verbis idioma vulgare seruantibꝫ ⁊ aput
simplices adolescētulos/apud senes hebe
tes/apud illitteratā plebeculā/apud anus
decrepitas/nūc in foro/nūc in angulis/et
viri doctissimi tam ingenio q̄ exercitio p̄
diti/ab alijs recte loquēdis quia scolasti/
ci sunt arcebunt.

Qui adheret deo vnus spūs est
hāc vnitatē null⁹ sane potest in
telligere vel exponere quantū/
cūq̄ verba multiplicauerit ad
aliū sensū q̄ per assimilationē. de qua diē
Johes in canonica. Scim⁹ q̄ cū ille ap/
paruerit similes ei erim⁹. Omis em mo/
dus alter loquēdi metaphoric⁹ vel figura
tiuus vl' yperbolic⁹ vel emphatic⁹ docto
rum sanctorꝫ vt dyonisij ⁊ alioꝫ si nō rife
ratur ad hanc regulā repudiandus. Assi/
milatio aūt nō tollit sed perficit naturam
neq̄ tollit qd̄ habet creatura in pprio ge/
nere quoniā illud perdere nisi p annihila/
tionem anima ratōnalis nunq̄ potest/ac
pinde sequitur q̄ similitudo adducta per
qualēcunq̄ doctorē de infusione gutte aq̄
in dolium vini fortissimi ad vnionem ani
me ꝓtemplantis cū deo/tanq̄ sit omimo
da similitudo/repudiāda est prorsus tan/
q̄ habens errorē īmo insaniā almarici cō
demnati ponentis creaturā verti in deuz
⁊ in suū esse ⁊ principiū ideale sicut notat
hostiensis sup illud capitulū damnamus
de sūma trini. ⁊ fi. catho. Deniq̄ simil' fan
tasia fuit alias parisi⁹ tanq̄ fatua ⁊ inin/
telligibilis aduersus vnuz augustinēsem
damnata.

Euotio illorum culpanda est q̄
nituntur inuoluere sententias
sermonibꝫ imperitis peregri/
nis ⁊ inusitatis vel eos qui sic
volūt laudare atq̄ defendere ⁊ defendēdo
seipos magis inuoluere q̄ euoluere. Ad/
ducam ꝗ loco ne mihi soli videar inniti p
ticulā cuiusdā sermonis facti in capitulo
vno fratꝫ Carthusien. Anno dñi. M.cc
cc.viij.cui⁹ thema est. videamus si florruit
vinea ⁊c. Quartā ꝓo deuotionez falsā id ē
vanā ⁊ curiosā illi exercēt q̄ sine mortifica
tione pprie volūtatis a zelo dño seruiēdi/
vitā spūalem ꝓsistere credūt in ruminatōe
vel potius fantasiatōe rez spūaliū/estimā
tes hāc ipam fantasiationē vel saltē dele/
ctationē inde ꝓsequentē deuotionem esse

vnde hi ad hanc ipam ꝓsequendã nõ ꝓten
ti modos loquẽdi scripture sacre adinue
niunt sibi vel fingũt de reb⁹ spũalib⁹ mo/
dos abstractiores/eo q̃ tales maiores eis
delectationẽ generent. Plerũq̃ etiã ob ꝗ
materias satis faciles obscuris modis et
abstractis in quib⁹ delectant obuoluẽtes
aut vocantes/humiliationẽ vel fortassis
etiã altã contemplationẽ.summersionẽ in
abissali ꝓfundo.diuinũ amorẽ annihilati
onem vel in nihilũ redactionẽ/charitati/
uum motum mentis in deũ/influxũ i deũ
vocantes/mot⁹ ad opus ꝓpter deũ/efflu/
xus a deo/ꝛ sic de alis ꝓsimilib⁹/q̃ uis tũ
ꝓs ꝓphete ꝛ apostoli ꝛ omnes doctores
scripture sacre tractatores quantũ pote/
rant ꝛ expediebat ea que difficilia fuerũt
p modos loquendi fecerũt facilia. Hec re
uera falsa deuotio est religiosis periculo/
sissima/quoniã m'tos vt quotidiana heu
docet ꝛ dolenda docuit experientia/q̃ spi
rituales ac religiosi apparebãt/decepit in
fatuauit vl' penit⁹ excecauit/ita vt fierent
in obseruãtis regularib⁹ q̃s despexerant
desides.superiorib⁹ quos rudes reputa/
bant rebelles.etiã aliq̃ fugerẽt ꝛ apostata
rent. Aliqui etiã hereticarẽt/vel ante tem
pus ꝓphetarent/dicẽtes hec dicit dñs cũ
dñs nõ esset locutus. Ex supba vel saltez
fantastica capita eor hec ipsa cõfinxerũt.
Aliqui quoq̃ mirabiles fatuitates extrin
secus in pretensis iubilationib⁹ tripudij
saltationib⁹ ꝛ huiusmodi ostenderũt. Se
quitur. Quarta deuotio est vinũ valde fu
mosum id est supbie generatiuũ ꝛ est libi/
dinosum de quo mistice ꝛ illa fortassis in
hibitio apostolica accipi potest/nolite in/
ebriari vino in quo est luxuria. Et reuera
in hoc ipso est spũalis luxuria eo q̃ sic fal/
se deuoti non dei cultum ꝛ honorem sed p
priam querunt delectationẽ.hec ibi. O si
vidisses quisquis autor fuisti sermonis il
li⁹ si vidisses epistolã nouiter ostensã mi/
hi q̃d dixisses:q̃d stomachi habuisses.

D

Amicus plato amicus socrates
magis amica veritas. Peruer
tit enim affectio nimia ad do/
ctorem aliquem vel doctrinaz
iudicium non solum praticum quod se/
pissime contingit sed etiam speculatiuuz
de quo minus videretur/quasi videlicet
more pitagoricorum non liceat aliud iter
rogare q̃ si magister hoc dixerit. Tollẽda
est igitur e medio sicut odiosa concertatio
ꝛ insectatio iuidiosa sic pertinax ꝛ animo
sa hui⁹ vel illius doctrine defensatio. Pa
tet autem conscientia mea aput te de⁹.qz
nullatenus odio cuiuscunq̃ fueram indu
ctus scribere que scripsi. Sed quia veris/
sime tunc mihi videbatur sicut ꝛ nũc ma/
gis ac magis inspicio modos illos loquẽ
di nimis impropios esse vnde ꝛ sic diri
inter cetera postq̃ de vnitate ad deũ que/
dam inducta fuerant.hoc tropo inquã.p/
bat boetius hominem bonũ esse deum ux
ta illud. Diti dij estis.non quidem p ve/
ritatem ꝛ vnitatem diuine essentie ꝛ locu/
tionem ꝓpriaz.sed participatiue ꝛ assimi
latiue immutatiue ꝛ nuncupatiue. Q, si
autor iste pari modo responderit se dicta
sua intellexisse de illa vnificatione spirit⁹
cum deo non contendo non contradico/
sed explicationem aliter sonare non dubi
to. Hec ibi. Vide queso o lector si mode/
stior esse potuerit sermo meus.addito q̃
postmodum tam verbis excusare conat⁹
sum predictum autorem postq̃ innotuit
mihi q̃ in alio loco plus expresserit q̃ cre
atura nullo modo perdit esse suum q̃ ha
bet in proprio genere.q̃ si idem inseruiss
ad verba tercie partis sui tractatus.non
ita prebuisset occasionem errandi ꝛ se cul/
pandi.non solum aput simplices sed litte
ratos ꝛ edoctos. Videbit hoc q̃ dico ve/
rum esse qui forsitan inciderit in tractatu
lum vnum quem ō theologia mistica tam
speculatiue q̃ pratice conatus sum ordi/
nare.habens hanc intentionem deducere
ad noticiam familiarem ꝛ propriam scho
lasticorũ ea que deuoti homines de ea ma
gis affectiua declamatõne ꝛ figuratiua lo
cutione q̃ litteratoria proprietate tradi/
derunt. Notetur locus ille vbi theologia
mistica differentiã hanc a litteratoria po/
nitur inter ceteras habere.quia vnit ꝛ trãs
format.

Hij qui amant.sibi somnia fin
gunt ait virgilius Super hoc
dicto cum experientijs ꝛ ratio
ne certa fundat dictuz prioris
epl'e mee q̃ sic ponit. Sic et carẽtia pij af
fect⁹ ꝛ magis ex infectõne ei⁹ p vicia/errant
nõnunq̃ peritissimi i sacris.excecauit enim
eos malicia eor/ꝛ dati sũt in reprobũ sen
sum. Ita ꝛ paruo lumine intellect⁹ ꝛ pua
instructõe i studio irax etiam secularium

qñq̃/ꝑsertim in logica/prolabunt aliqñ ĩ errores piculosissimos illi qui magnorum sunt erga virtutes affectuũ.q̃les apl's vocauit habere zelũ sz non ꝟm scientiã.adeo vt si nõ humiliter sapiãt ⁊ nisi sese contrahant infra metas sue cognitõis nulli ptinacius inueniuntur neq̃ absurdius errores confingere/propterea nõ leuiter oportet eos scribere vel docere.sz nc ab sq̃ cautela magna adherendũ est eis nisi preuia discussione diligenti ⁊ doctorũ examinatione. In talib̃ quippe sepe reperim⁹ plurima aut falsa aut male explicata ac pinde multã erroris materiã ꝑbentia simplicibus quãq̃ in multis diuinissima altissimaq̃ sint. Addo nunc id qd euenit tẽpore meo de quadã que ꝓphetissa ⁊ miraculorum operatrix reputata est a multis.quã ⁊ vidi ⁊ allocutus sum. Nec tandẽ dixit ⁊ scribi iussit.q̃ spiritus suus deũ ꝯtemplãdo fuerat annihilat⁹/vera annihilatione ⁊ hinc recreatus. Et dũ quererẽ qualiter hoc scire potuerat respõdebat se expertaz Dies mihi nõ sufficeret si numerare vellẽ innumeras tales insanias amantiũ ĩmo ⁊ amentiũ qz nõ ꝟm scientiã quales videntur fuisse begardi ⁊ begarde quẽadmodũ in quodã tractatulo de distinctõe verarũ reuelationũ a falsis memini ꝑdẽ ãno tasse

Docendus nõ est vel monendus ꝗ errorẽ suũ defendere mauult q̃z corrigere. Hoc orati⁹ posuit in fine poetrie sue. Exigitur igitur correctio seuerior si sic iterũ fuerit pugnator ad saluandã tanq̃z ꝓpriã hanc verborum improprietatẽ. Quo pacto sit vel quo ordine postulandũ/quippe videbitur ordinarij ⁊ ĩquisitioris iudiciũ qm̃ parua radix peregrini sermonis serpit vt cancer/⁊ modica errorum scintilla (sicut ĩ arrio patuit) dum nõ conueniẽter opprimitur vel arctatur/magnã erumpit in flãmam. Sic nuper actum est parisius p sacram theologie facultatem aduersus illos qui doctrinam quandã peregrinam Raymundi lulli conabãtur inducere que licet sit in multis altissima ⁊ verissima quia tamen in alijs discrepat a modo loquẽdi doctorum sacrorum ⁊ a regulis doctrinalis sue traditõnis ⁊ vsitate in scholis/ipa edicto publico repudiata ꝑhibitaq̃. Dicam hic qd sentio si tales locutionum modos publicari perciperem/apud almã vniuersitatem parisiensem vel per sermones vel per scholas deducerem protin⁹ ex officio cui indignus deseruio.ad censuram theologice facultatis/vt examinaretur ⁊ examinata suum quale mereretur iudiciũ sortiretur. Bene vale pater emerite.memor mei in orationib̃ tuis.

¶ Finit secũda epistola Johãnis de gerson contra dicta fratris Johannis Ruysbroech in tercia parte tractatus sui de ornatu spiritualium nuptiarũ.

¶ Incipiũt lectiones

due perutiles sup marcũ ⁊ ad cõmendatõnẽ ꝓpositi nostri ⁊ voti multũ faciũt ⁊ valent doctoris Johãnis de gerson Cancellarij parisiensis.

Sicut scriptũ est in Isaia ꝓpha Ecce ego mitto angelũ meũ ante faciem tuã q̃ ꝓparabit viã tuaz ante te. Text⁹ ꝑsens hodierne lectõis ꝟm diuersas punctuatões ⁊ postillaz sentẽtias ad ꝑcedentia ⁊ subsequẽtia varie coaptat. Nã qz autoritas ista. Ecce ego mitto angelũ meũ.nõ de Isaia sed de malachia Malach.iij.sumpta est referri posse dixerũt quidã hãc ꝓticulã sic scriptũ est ĩ Isaia ꝓpheta ad illud qd ĩmediate ꝑmittit tã q̃z in ei⁹ ꝯfirmatõez atq̃ fulcimentũ.vt sit sensus. Initiũ euãgelij ihu xꝝi filij dei id est q̃ fuit fili⁹ dei ⁊ q̃si paz sibi abs q̃ ꝓphetico testimonio istud posuisse.addidit sic scriptũ est ĩ Isaia ꝓpheta Potest em̃ ab h̃ ꝓpheta trahi xꝝm fuisse deũ atq̃ dei filiũ. vel qz vocat⁹ est emanuel. Isa.viij.et.liij. Generationẽ ei⁹ q̃s enarrabit. De eterna eius a patre productione dictũ est.⁊ ex primo capitulo ⁊ alijs ibidẽ elicit. Dissoluit h̃ modo ipia Porphirij heretici blasphemia q̃ nisus est ꝓbare euangelistã nostruz dãnare mendacij.qz illud qd dictũ est Neq̃z tñ coartat tal' obiectio vt ad hãc expositionẽ fugiam⁹ ¶ Constat itaq̃ ꝓphas omnes vno ⁊ eodem spiritu suas ꝯtetuisse prophetias.ac perinde quod vnus posuit (quia non tam ipse q̃z spũsanct⁹ loq̃bat) potest ab altero (qui similiter est spiritus sancti instrumentum) intelligi qdãmodo